

УДК 658.3

Борейко О.- ст.гр. БМм-51

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ВПЛИВ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Науковий керівник: к.е.н., доцент Синькевич Н.І.

На сьогоднішній день фінансова криза охопила всі галузі і торкнулась практично кожного жителя країни. Перша хвиля поширилась у 2007 році, коли українська економіка запозичила 24,3 млрд. дол. США середньо- та довгострокових кредитів.

Друга хвиля розпочалась на початку 2008 року. За підсумками січня-липня, ціна на метал у середньому за вісьмома регіонами світу зросла майже на 81%, вартість нафти марки Brent – на 32%. Ситуація з експортом чорних металів і виробів з них за перші п'ять місяців 2008 року в Україні виглядає так: експорт в січні – 1,49 млрд. \$, в лютому – 1,84 млрд. \$, в березні – 2,29 млрд. \$, в квітні – 2,65 млрд. \$, в травні – 2,79 млрд. \$. При цьому майже весь ріст експортної виручки був забезпечений не збільшенням фізичних обсягів продукції, а стрімким підвищенням цін на сталь. Зменшення цін на чорні метали призвело до зменшення показників росту ВВП за останні місяці 2008 року. За даними Міністерства фінансів ймовірним буде зменшення податкових надходжень від металургійних підприємств (адже їх рентабельність знизиться за рахунок скорочення обсягів реалізації). Однак ще більш небезпечним може виявитись вплив зменшення валютної виручки на стійкість української грошової одиниці.

До моменту, коли з'явилися перші позитивні прогнози щодо світового валового збору зернових у 2008/2009 маркетинговому році, за 2007/2008 маркетинговий рік ціни на пшеницю (США, FOB) зросли в середньому на 79%. Наслідки для української економіки стали такими: посилення загального інфляційного фону – початок відбувся у 2007 році, мав продовження і у 2008 році. За підсумками 10 місяців 2008 року, кумулятивний показник приросту обсягів промисловості зменшився з 5,1 до 2,2%. Тобто фактично в Україні спостерігається ефект миттєвого згорання виробництва. За підсумками восьми місяців 2008 року, ціни виробників промислової продукції зросли на 36,5%. Лідерами зростання стали такі галузі, як добування корисних копалин (крім паливно-енергетичних) – 70,4%, металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів – 68,1%, виробництво коксу – 64, 3%. Лише за останні три місяці 2008 року ціна на метал у середньому, за вісьмома регіонами світу впала на 37,4%, на нафту – на 45,4% за рахунок підвищення курсу долара.

Третю хвилю світової кризи ми спостерігаємо тепер (початок 2009 року) – наприкінці першого півріччя 2008 року обсяг валового зовнішнього боргу України становив 59,9% ВВП, або 100,06 млрд. дол. США. Згідно із дослідженнями, проведеними МВФ, максимально допустимою сумою зовнішнього боргу для країн із низьким та середнім рівнем доходів є сума на рівні 49,7% ВВП; при перевищенні цього рівня ймовірність розгортання фінансових криз становить близько 70%. Так, у листопаді експорт в Україні скоротився, порівняно з жовтнем, на 2,2 млрд. дол. США, тоді як імпорт – на 2,7 млрд. дол. США. Це призвело до зменшення від'ємного сальдо товарного балансу до 0,9 млрд. дол. США у жовтні.

Для того, щоб хоч якось вийти із кризи Україна повинна провести такі механізми стабілізації: переглянути облікові ставки центрального банку; по можливості здійснити викуп цінних паперів, які можуть загрожувати стабільності банківської системи; провести жорстке обмеження спекулятивних операцій на фондовому ринку.